

Vangen en (traditioneel) ringen

De toepassing van moderne middelen komen met de regelmaat van de klok op 'Ringersnet' aan de orde. Voorbeelden zijn o.a. een melding van een gezenderde koekoek uit Groot-Brittannië in Nederland, zwaluwen die met geolocators worden uitgerust en kiekendieven en rosse grutto's met zenders die spectaculaire resultaten opleveren.

Te midden van dit geweld viel een klein bericht op van Norbert Roothaert uit België. In het kader van project 'Acrola' wordt daar op drie plaatsen via een vast protocol – geen nachtgeluid, alleen vanaf één uur voor zonsopgang het geluid van waterrietzanger- gevangen. Resultaat na de eerste dag: 4 waterrietzangers. Dat lijkt me (naast natuurlijk de ervaringen met het vangen van rallen en kwartels) een mooi voorbeeld van hoe systematisch ringen meer inzicht kan geven in het voorkomen van vooral nachttrekkers.

Opvallend waren de talrijke vangsten van draaihalzen, met als absolute topper een foto van maar liefst 4 draaihalzen die op één dag in de Ooijpolders waren gevangen.

Rietgorzen werden eind september/ begin oktober plaatselijk in duidelijk hogere aantallen gevangen dan in andere jaren. Zo meldt Arend Timmerman: "Zaterdag 1 oktober vingen we voor ons doen uitzonderlijk veel rietgorzen aan de oever van het Bergumermeer vlakbij Drachten. Daar waren 4 eerder in 2010 en 2011 door ons geringde vogels bij en 3 vogels die in 2007, 2010 en 2011 door onze collega's aan de andere kant van het meer waren geringd". Arend vermoedt dat er een plotseling gunstige situatie was ontstaan voor rietgorzen om uit hun broedgebied te vertrekken.

Ook aan de oever van het Tjeukemeer (Jan de Jong, 46 stuks), Zwarte Meer (Symen Deuzeman, 83 stuks) en Almere (Ton Eggenhuizen, 37 stuks) werd op 1 oktober goed gevangen, terwijl ook de aantallen bij Elburg op 30 september en 3 oktober er mochten wezen (Bennie van den Brink, resp. 40 en 33 stuks).

Zowel Symen Deuzeman als Ton Eggenhuizen melden dat rietgorzen vooral in september en begin oktober goed op geluid reageren. Doe er uw voordeel mee!

Soms kom je op 'Ringersnet' merkwaardige berichten tegen, zoals over 'tongspitten' bij veldleeuweriken. Dat blijkt echter geen barbaars gebruik, maar een bericht van Arne Hegemann, die vraagt of er lezers zijn die publicaties kennen over

tongvlekken (of tongstippen of tongspots). Hij bevestigt ook nog eens (zie ook OHV 119, pag. 17) dat de tongvlekken bij veldleeuweriken volgens hem geen bruikbaar kenmerk zijn om de leeftijd te bepalen.

Gijs van Tol, gijsvantol@yahoo.com

Noot redactie:

Vogeltrekstation is bezig met een formulier voor het melden van dode vogels tijdens ringwerk, geïnspireerd door het Deense formulier waar in de rubriek over wordt gesproken, en in samenspraak met het DWHC. Het formulier zal binnenkort beschikbaar komen op de website van Vogeltrekstation.

Terugmeldingen 2011-3

Henk van der Jeugd

De hier vermelde terugmeldingen zijn vrijwel altijd ingezonden door de betreffende ringer of melder, en soms geselecteerd uit onze databank. Een fotokopie (of uw attendering via e-mail) van uw memorabele melding is altijd *van harte* welkom. Terugmeldingen van vogels met Nederlandse ringen en/of vogels gevonden in Nederland die om de één of andere reden bijzonder zijn. S.v.p. niet een vijf jaar oude Zilvermeeuw. Uw hulp voor deze rubriek wordt erg op prijs gesteld, omdat wij niet de gelegenheid hebben alle terugmeldingen stuk voor stuk te bezien.

Scholekster, *Haematopus ostralegus*, Arnhem 5427777

Deze scholekster werd geringd op 10 mei 2010 te Hatsum, Franeker (N53.18, E5.66) als broedvogel (> 3 kj) door Kees Oosterbeek. Naast een metalen ring kreeg de vogel ook twee kleurringen: links lime T, rechts zwart S. Vervolgens werd deze scholekster vier keer afgelezen en gefotografeerd bij Cádiz, in de zuidpunt van Spanje in het najaar van 2010. Ook in oktober 2011 werd de vogel daar weer gezien. Van de in Nederland geringde scholeksters is er maar een handje vol meldingen uit Zuid-Spanje of zuidelijker. De meeste vogels blijven bij ons of gaan tijdens koude winters naar Frankrijk.

Scholekster, *Haematopus ostralegus*, Arnhem 5363968

Een andere scholekster die een lange reis ondernam werd geringd op 20 oktober 2004 door Wim Fokker en zijn collega's van VRS Calidris, tijdens een nachtelijke vangactie op het wad bij Schiermonnikoog. Op 15 september 2010 werd de vogel dood gevonden in de buurt van Archangelsk. Het is bekend dat Scholeksters die rond de Witte

Zee broeden in Nederland overwinteren en doortrekken, maar het aantal terugmeldingen is gering.

Vuurgoudhaan, *Regulus ignicapillus*, Arnhem Y 50612

Hoewel er redelijk wat vuurgoudhaantjes in Nederland worden geringd leidt dit maar heel zelden tot terugmeldingen buiten onze landsgrenzen. Een vuurgoudhaan die op 6 oktober 2008 geringd werd als eerstejaars man door Fred Koning in de buurt van Zijpe werd anderhalve maand later, op 26 november 2008, teruggevangen als eerstejaars vrouwtje aan de kust ter hoogte van Beccles in Suffolk, Engeland. Dit was pas de vijfde terugmelding van een vuurgoudhaan in Engeland. Van de bijna 12 duizend geringde vogels zijn er daarnaast terugmeldingen uit België (5), Duitsland (4), Tsjechië (1) Frankrijk (1) en Guernsey (1).

Steenuil, *Athene noctua*, Arnhem 3524409

Deze steenuil werd als 2^e kj vogel geringd op 4 maart 2000 door Frans Stam in Angerlo. Het geslacht was toen nog niet bekend. Vanaf dat moment is de vogel, waarvan al gauw bleek dat het een mannetje moest zijn, regelmatig afgelezen in de nestkast. Tot en met 2003 was dat met hetzelfde geringde vrouwtje. Van 2004 t/m 2008 was de vogel vergezeld van een ander, eveneens geringd vrouwtje en in 2010 bevond zich een ongeringde vrouw in de nestkast, de derde levenspartner. Op 30 december 2010 werd de man in het duivenhok bij de burens afgelezen en weer losgelaten. Hij was toen inmiddels bijna 12 jaar oud. In de jaren dat de vogel niet in de nestkast werd afgelezen broedde hij zo goed als zeker in een naast de nestkast staande knotwilg met veel holten. Hoewel er twee legsels en één broedsel van hem verloren zijn gegaan, waarschijnlijk door een steenmarter, is hij toch succesvol met achttien uitgevlogen kuikens in negen jaar.

Mededelingen van het VT

Henk van der Jeugd

52e Ringersdag op nieuwe locatie!

Op zaterdag 10 december 2011 wordt voor de 52e keer de jaarlijkse ringersdag georganiseerd. De ringersdag is in de eerste plaats bedoeld voor ringers en assistent-ringers aangesloten bij het Vogeltrekstation, maar is ook voor anderen interessant en leuk. Het hoe en waarom van het vangen en ringen van wilde vogels komt uitgebreid aan bod in een aantal lezingen. Traditiegetrouw is er een 'mystery bird competitie',

waarbij de nadruk zal liggen op de hernenning van kleden en leeftijden van vogels die ringers met regelmaat in de hand hebben. De ringersdag is ook een belangrijke ontmoetingsplaats voor ringers onderling, geïnteresseerden en aspiranten.

LET OP: Voor het eerst sinds héél lange tijd wordt de ringersdag op een NIEUWE LOCATIE georganiseerd: Het **Radix gebouw te Wageningen!** Het Radix gebouw is gevestigd op de campus van Wageningen University. Dit is tegenover het nieuwe gebouw van het NIOO-KNAW waar Vogeltrekstation is gevestigd. Het bezoekadres is: Radix - gebouwnr. 107 Droevendaalsesteeg 1, 6708 PB Wageningen. De Campus van de WUR is goed bereikbaar met de auto en per openbaar vervoer. Kijkt u voor het programma en reisinformatie op: <http://www.vogeltrekstation.nl/vogeltrekstation/ringersdag-2011>. Daar kunt u zich ook AANMELDEN voor deze dag (doet u dat alstublieft!) en aangeven of u voor een gering bedrag (broodjes €1,50) van een heerlijke lunch wilt genieten, verzorgd door onze huiscateraar Jeroen van Rosevelt.

Op Het Vinkentouw als pdf

Op Het Vinkentouw is als pdf beschikbaar op onze website, vanaf het eerste nummer in de nieuwe layout, nummer 117. De pdf bestanden hebben als voordeel dat foto's en grafieken in kleur beschikbaar zijn. Ga naar <http://www.vogeltrekstation.nl/resultaten/op-het-vinkentouw>. Op die plaats zullen we ook de oudere nummers als pdf beschikbaar maken.

***Trichomonas* oftewel 'het geel'**

De besmettelijke vogelziekte *Trichomonas gallinae*, ook wel bekend als het geel, werd voor het eerst in 2005 vastgesteld bij groenlingen in Engeland. In 2009 werden ook in Nederland voor het eerst groenlingen gezien die deze -dodelijke- ziekte bij zich hadden. In Engeland heeft de ziekte, die sinds 2005 elk jaar terugkeert in nazomer en herfst, geleid tot een fikse afname van de groenlingpopulatie. In Nederland lijkt het aantal besmette vogels tot nu toe beperkt, en het aantal meldingen is laag. Dit jaar worden er zowel in Engeland als in Zweden weer grote aantallen groenlingen, maar ook andere vinkachtigen, gemeld die de ziekte bij zich hebben. Aangenomen wordt dat trekkende vinken de ziekte vanuit Engeland naar Scandinavië en ook naar Nederland hebben gebracht. Engelse en Zweedse ringers vangen dit najaar geregeld vogels met kenmerken van de ziekte: vogels zijn verzwakt,